

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

Q. D. B. V.
DISSERTATIO MORALIS 39.
De

OFFICIO DELINQUENTIUM INTUITU POENARUM,

Quam
Inclytæ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
indultu

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
subjicit

P R Æ S E S
M. CHRISTIANUS LUDOVICI,
Landeshutâ - Silefius,

&
RESPONDENS
MARTINUS Grünwald / Zittâ-Lufatus,
Philof. Studiof.

Diē XI. Aprilis, Anno M DC LXXXVIII.
H. L. Q. C.

LIPSIÆ, TYPIS CHRISTIANI GOEHL,

Q. D. B. V.
DISSERTATIO MORALIS 29.
De

O F F I C I O
DELINQVENTIUM
INTUITU POENARUM,

Quam
Inclytæ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
indultu

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
subjicit

P R Æ S E S

M. CHRISTIANUS LUDOVICI,
Landeshutâ - Silesius,

&

R E S P O N D E N S

MARTINUS Grünwald / Zittâ-Lusatius,
Philos. Studios.

Dië XI. Aprilis, Anno M DC LXXXVIII.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ, TYPIS CHRISTIANI GÖBEL,

Q. D. B. V.

DISSERTATIO MORALIS

De

OFFICIO

DELINQVENTIUM

INTUITU POENARUM,

Quam

Inclytæ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ

indultu

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
subjicit

P R Æ S E S

M. CHRISTIANUS LUDOVICI,

Landeshutâ - Silesius,

&

R E S P O N D E N S

MARTINUS Grünwald / Zittâ-Lusatius,
Philos. Studios.

Dië XI. Aprilis, Anno M DC LXXXVIII.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ, TYPIS CHRISTIANI GÖRZL,

ACQUA

I. N. J.

§. I.

Deraque delictorum, inprimis eorum, quæ ad alios terminantur, duo involvunt, primum quidem defectum aberrationem à normâ Legis; deinde damnâ alteri per ea datum; hic restitutionem damni dati, ibi poenam Lex exigit.

§. II.

Restitutionem ablati ex lege naturæ: *damnum datum est resarciendum*, deberi, extra dubium est a) fuit enim illa ipsa ex aliâ lege naturæ summè necessariâ: *Neminem lade*: quæ sanè vana & inutilis foret, si, ubi quis læsus fuerit, sua non repetere, lædenti autem re furtivâ securè frui liceat. Dubio etiam caret, poenam positivam humanam in se æquitati naturali non modo non repugnare; sed potius ad salutarem usum generi humano summè necessariam esse, tum quia poena homines à peccatis abstrahit: oderunt enim peccare mali formidine poenæ; tum quia sine eâ vis Imperii omnis periret. b) Sed an, & quânam ex ratione delinquens ad poenas sustinendas obligetur? res paulo intricatior est & difficilior. Facile tamen omnis difficultas superabitur, modo prius distinctos de poenâ conceptus per descriptionem & aliqualem ejus expositionem formaverimus.

a) *Grot. de J. B. & P. lib. II. cap. XVII, 1.*

b) *Huc facit elegantissimus locus Arist. lib. X. Ethic. c. 9.*

§. II.

Definitio ergo hæc esto: Poena est malum passionis, quod superior

ACQUA

I N. J.

§. I.

Deraque delictorum, in primis eorum, quæ ad alios terminantur, duo involvunt, primum quidem defectum aberrationem à normâ Legis; deinde damnum alteri per ea datum; hæc restitutionem damni dati, ibi poenam Lex exigit.

§. II.

Restitutionem ablati ex lege naturæ: *damnum datum est resarciendum*, deberi, extra dñbium est a) fuit enim illa ipsa ex aliâ lege naturæ summè necessariâ: *Neminem læde*: quæ sanè vana & inutilis foret, si, ubi quis læsus fuerit, sua non repetere, lædenti autem re furtivâ securè frui liceat. Dubio etiam caret, poenam positivam humanam in se æquitari naturali non modo necessariam esse, tum potius ad salutarem usum generi humano summè necessariam esse, tum quia poena homines à peccatis abstrahit: oderunt enim peccare mali formidine poenæ; tum quia sine eâ vis Imperii omnis periret. b) Sed an, & quânam ex ratione delinquens ad poenas sustinendas obligetur? res paulo intricatior est & difficilior. Facile tamen omnis difficultas superabitur, modo prius distinctos de poenâ conceptus per descriptionem & aliqualem ejus expositionem formaverimus.

a) *Grot. de J. B. & P. lib. II. cap. XVII, 1.*

b) *Huc facit elegantissimus locus Arist. lib. X. Ethic. c. 9.*

§. II.

Definitio ergo hæc esto: Poena est malum passionis, quod superior

rior ob malum actionis infligit invito in emendationem communem civium.

§. IV.

Quod in definitione primò sese nobis offert, & omnium maxime explicari meretur, est terminus; *malum passionis*: sed condonabitur nobis, si methodi & connexionis gratià reliquarum partium expositionem præmiserimus.

§. V.

Persona, quæ jus infligendi pœnas habet, *superior* est: partim, quod solus superior arbiter publici sit, partim quod pœnz non nisi propter delicta infligantur, delicta præsupponant leges, legis autem violationem nemo vindicare possit, nisi qui tulit, & is est solus superior. *Becm. Mediat. Polit. Diff. XV, 3.*

§. VI.

Sed vox superior varios admittit significatus: nos reliquis missis hic tantum annotamus: superiorem alium *imperio* esse, alium *virtutes* hic superioritatem per vitam à delictis abstinentem nascitur, ille eam ex pacto tanquam partem Majestatis habet. Quæritur itaque, an etiam *virtute* superior jure gaudeat violatores Legum pœnis coercendi? Affirmat id Grotius in his verbis: tunc demonstrari posse necessarium esse, ut subjectum juris hujus superior sit; si vox superior eò sumatur sensu, ut is, qui malè agit, eò ipsò se inferiorem censeatur fecisse, & quasi ex hominum censu detrussisse in censum bestiarum, quæ subjacent homini. a) Sed hoc assertum Grotii stare non posse, demonstrarunt dudum viri doctissimi, utpote natum partim ex falsà hypothesi ejus; quilibet vitia ita deformare hominis dignitatem, ut ob ea in censum bestiarum veniat, virtuosoque cuilibet subjectus sit: partim ex confusione correctionis fraternæ, seu verbalis coercitionis cum pœnâ, cum tamen illa charitatis sit actus, hæc justitiæ; b) partim ex confusione pœnz cum vindictâ, quam probè cavendam atque accuratè unam ab aliâ distinguendam esse passim monent commentatores Grotii; cum distinctissima sint, & illa in statu civili, & ab Imperantè, & ob emendationem

a) J. B. & P. lib. II. c. XX. 3.

b) D. Alberti Compend. J. N. Part. II. c. XVI, 12.

nem commnem, hæc in statu naturali, etiam à pari, & in alicurati-
onem propriam inferatur.

§. VII.

Id quod pœnam meretur, est malum actionis sive delictum,
quod cum non sit adeò controversum, & termini etiam sint clari, pe-
dem promovemus demonstraturi, quod pœna non nisi invito infliga-
tur, hoc modo: pœna est malum passionis, quod involvit molestiam,
molestia infert dolorem, dolorem Homo averfatur, quicquid autem a-
verfatur, id non nisi invito præstat. *Beem. l. c. Diff. XV, 5.*

§. IIX.

Habet tamen averfatio pro ratione pœnæ suos gradus, & is jam
averfari malum & pœnam invito sustinere censendus est, qui saltem
vultu aliisque signis molestiam & dolorem significat: nam & hoc modo
obtinetur finis pœnarum, emendatio civium communis; modo pec-
candi libido in animis civium non sit tanta, ut non nisi gravioribus do-
loribus reprimi possit, tunc enim crescentibus delictis crescere debent
pœnæ. *Conf. Samuel. Rachel. Diquis. Philos. de Panu, §. 26. seqq.*

§. IX.

Finis obiter jam facta est mentio, nempe emendationis Civi-
vium communis, eamque primariò intendendam esse asserere jubet na-
tura regalium, ad quæ pœna pertinet; quippe quæ utilitatem potissi-
mum communem respiciunt. Adde quod hic finis reliquos sub se in
suo ambitu comprehendat. *D. Thomas. Jurisprud. Divin. lib. III. cap.
VII. 32. seqq.*

§. X.

His præmissis priora definitionis verba assumamus. Dixi cum
Grotio, pœnam esse malum passionis; si quis eam vel per dolorem, vel
per malum molestum seu positionem mali definire velit, consentio,
diversa enim tantum vocabula sunt; res eadem. Utilior meditatio
erit & scopo nostro maxime accommodata, annotasse hic, quod nam
malum præcisè pœnam constituat, & quod in laxiore significatu pœ-
næ nomen habeat.

§. XI.

Nimirum absolvunt poenam ceteris paribus actus illi, qui malum seu dolorem immediatè inferunt; nihilominus etiam totus complexus & cumulus omnium delinquentis actuum in executione occurrentium poena vocari solet.

§. XII.

Clarius ita: poena hoc sensu denotat omnes ad executionem ejus necessarios actus, sive immediatè infligant dolorem, sive eum proximè antecedant.

§. XIII.

Utriusque generis actus distinctius intelligemus, si præmiserimus modos quosdam, quibus dolor delinquentibus affertur, nam sic circa singulos postea ostendi poterit, quid antecedit dolorem, quidve inferat.

§. XIV.

Sentiunt dolorem ob jacturam opum, qui multantur: Libertatis, qui vinculis & compedibus detinentur: existimationis, qui per sententiam judicis declarantur infames: Sanitatis & integritatis membrorum, qui manu aliove membro, igne aut alio modo privantur: vitæ, qui patibulo affiguntur, veneno enecantur, decollantur &c.

§. XV.

Antecedentes hic dixeris actus, apportare pecuniam, offerre pedes, ut vincula injiciantur, applicare manum igni, porrigere gladio collum, & sic porro.

§. XVI.

Ipsa creptio pecuniæ, coercitio vinculis, infamiæ nota, ustio manus, gutturis infausta reste compressio, interemptio saviente in viscera veneno, detruncatio capitis, actus sunt immediatè dolorem inferentes.

§. XVII.

Sed non unius generis, priores enim, nimirum multa & infamia dolorem excitant in homine, quatenus homo & rationalis est; reliqui naturæ hominum animali inimici sunt, & vel sine læsione membrorum, dolorem inferunt, ut captivitas, vel cum læsione; hi que vel exter-

nam

nam tantum cohærentiam partium solvunt, ut ustio manus, vel totam compagem & internam structuram destruant, ut interemptio roste, veneno, securi, rotâ aliisque mortis instrumentis.

§. XIIX.

Omnes & singuli, si excipias multam & captivitatem, denovo ratione graduum notabilem aliquam differentiam admittunt: alii enim dolorem inferunt, qui, modo homo non sit molliter educatus, modo rectâ ratione utatur & debito modo se præparet, adhuc vinci potest. e. g. si manus per breve tempus & paulò remotior ab igne uratur, si capite quis plectatur. Alii dolores acerbissimos excitant, qui prorsus intolerabiles sunt, & quos homo sibi relictus, nec palo alligatus, aliove modo coactus, nullo modo perferre potest. e. g. si manus diutius & propior igni uratur a) vivi comburium; supplicium rotæ, ardentis laminæ, ferventis olei, continuatæ deartuationis & alia atrociasupplicia, quæ humanum ingenium in destructionem sui ipsius excogitavit.

a) *Exemplum Mucii scævola, de quo Livius lib. II. capit. 12. us & alia prorsus aliquid extraordinarii sunt.*

§. XIX.

His ita cognitis, facile apparet, quod phrasis *pœnas pati* duo inferat: vel non resistere superiori quoad actus ipsum dolorem inferentes, sive sint superabiles adhuc, sive superari negueant: vel non resistere superiori, sed sponte potius peragere actus pœnam proximè antecedentes.

§. XX.

Nunc dispiciendum est, qui nam significatus hujus sit loci, & quibus actibus resisti à delinquentibus noluerit Princeps. Prior significatus sine dubio hinc exulat: sive enim spectes doloris intensissimos & impatibiles, sive eos qui adhuc, difficillimè tamen & extraordinariè superari possunt. Ad illos tanquam ad speciem impossibilium, quæ legum nos sunt capaces, Princeps subditos sibi non potuit, ad hos, si multam excipias, non voluit obligare: præsumitur enim in iis, ubi contractam excipias, nec utilitas, nec necessitas, memor fuisse humanæ imbecillità-

cillitatis. Utrinque obligationem diffvadet finis pœnarum, emendatio civium, qui obtineri non posset, nisi in ipso actu ultimo delinquens repugnantiam aliquam & doloris indicia declararet, quo territi cives dediscant peccare.

§. XXI.

Ergo posterior hujus loci erit, idque solum in quæstionem venit: *An delinquens jussus ab imperante actus proximè dolorem antecedentes, & multam excipere teneatur?* Dico *jussus*, quo ipso excludo partim rigidissimam illam sententiam contententium: teneri delinquentem, si vel maximè damnum datum restitutum sit, se ipsum deferre, quo pœna à legibus statuta in ipsum deferatur; partim eorum assertum, qui paulò mitiores tunc saltem obligationem urgent, cum delictum superiori innotuit. Utrobique enim difficultates sunt satis magnæ; præsertim in priori. Nam peccata puniendi non sunt, quæ nec directè nec indirectè spectant ad societatem humanam, aut ad hominem alterum. Ratio est, quia nulla est causa, cur non talia peccata relinquuntur DEO puniendi, qui & ad ea noscenda est sapientissimus, & ad expendenda æquissimus, & ad vindicanda potentissimus. Quare ab hominibus punitio talis institueretur planè sine utilitate ac proinde mendosè: ita Grotius. *a)* Jam vero peccata, quæ occulta sunt, si datum damnum sit resarcitum, non spectant ad societatem humanam, quia eam non lædunt; par itaque est, ut DEO puniendi relinquuntur. Accedit, quod ignorantia delictorum plus sæpe profit Reipublicæ, quam gravissima pœna: nam nitimur in vetitum semper cupimusque negata; cur ergo in publicum producantur delicta, causam non video. Qua propter nos tunc demum asserimus obligationem ad actus pœnales excipiendos, si jussus fuerit delinquens; quod idem mox probatum dabimus, modo prius quædam adhuc præsupposuerimus.

a) Lib. II. cap. XX, 20.

§. XXII.

Sine dubio certissimum est (1) subditum ad ea omnia, ad quæ ut subditus Principi obligatus est, obligari ex pacto; abstrahendo enim à pacto inter Principem & cives nec superior datur nec subditus.

§. XXIII.

§. XXIII.

(2) Requiritur ad obligationem per pactum necessario consensus, a) cum obligatio sit ejusmodi qualitas moralis, quæ meam libertatem justè restringit ad dandum aliquid vel faciendum, pacta autem non nisi à paribus ineantur; quorum neutri aliquid in alterum licet, si enim liceret, pactis non opus esset.

a) *D. Albert. Comp. J. N. Part. II. cap. VI. §. seqq.*

§. XXIV.

Et (3) quod consequens præcedentium est, quod si subditus etiam ad pœnam sustinendam, quam Princeps infligit, obligetur, obligarium ex pacto, nam pœnam patitur ut subditus, indeque etiam necessarium esse, consenserit in eam, si debeat valida esse.

§. XXV.

Enim vero, an eatenus consenserit, id adhuc dubium est & controversum; ergo, ut & hic scrupulus adimatur, tentemus inire viam, per quam tutò incedere possimus. Quid si proinde ad testem, alioqui satis accuratum iniqui indicem, nempe ad malam conscientiam provocaremus, quæ manet pœnas effugientes, indicio satis certo non licitè resisti? Benè, si modo fuga vera sit causa malæ conscientiæ; at dubitari non sine ratione possumus, cum etiam ii conscientiam crucientur, quorum delicta adhuc latent, quibusque, ut se sponte pœnis subjiciant, obligationem incumbere non facile dicitur. Imò stimulos conscientiæ sentiunt, qui pœnas ob delicta jamjam sustinuerunt. Ergo ex alio fonte conscientia mala derivanda est: nempe oriuntur stimuli conscientiæ ex eò, quod sciam me scientem & volentem contra legem egisse & malum patrassè; & idcirco malum passionis mihi infligi posse, quandocunque deprehendar; hæc, quam diu timeo, conscientia mea tranquillitatis expers est. Insigne hujus rei exemplum in Caino habemus. a) Quam diu itaque certo non con-

a) *Gen. IV, 13.*

B

stat,

stat, me lege vel pacto teneri superiori, poena patienter sufferere, conscientia nihil certi determinare potest; sed ipsa adhuc dubia est, dubia autem, testis idoneus non est, nec admittitur. Ergo transeat hoc argumentum, cum non desint alia sine dubio majoris ponderis.

§. XXVI.

Nimirum, quæ lex firmiter conjunxit, tanquam antecedens & consequens, ea delinquens licitè separare non potest, & consentiendo in unum etiam necessariò in alterum consensisse creditur, cum positò antecedente, ponatur etiam consequens: ob id ipsum etiam, qui mutuo accipit pecuniam, consensisse in restitutionem dicitur. Esse vero delictum & poenam conjunctissimam, de eo nemo facile dubitat. Hinc Plato: Ε κείνο εὐδής ἔτε θεῶν ἄτ' ἀνθρώπων τόλμᾳ λέγειν ὡς ἔ τῶ γέ ἀδικοῦντι δοτέον δίκην, nec Deorum nec hominum quisquam hoc dixerit, injustè agenti non luendam poenam.

§. XXVII.

Quod si regeratur: canonem allegatum, præsertim si nexus necessarius sit, suum habere valorem, hoc autem exemplum subsumi non posse, cum delictum & obligatio ad perferendas à delinquente poenas non firmiter cohæreant. Verum equidem esse, quod poena sit necessarium consequens, susceptæ actionis vitæ seu Legis violatæ, & legis naturalis transgressionem poenam manere, quia hæc legis cujusque sit certa comes: neque repugnare, ut qui malum fecit, malum patiatur. a) sed, ut à necessitate poenarum, condudi statim possit ad obligationem delinquentis intuitu Principis, tantum abesse, ut potius ea ad solum Magistratum restringenda videatur, præsertim cum DEUS ipse, quotiescunque de poenis in

a) Conf. *Waisii Compend. Jur. Nat. in Institut. Orator.*
lib. I. pag. 370 seq.

in scriptura b) loquitur, obligationem intuitu eorum ferè unicè restringat ad Magistratum, inculcando ne impunita sinant delicta, nihil addendo de officio delinquentium.

b) *Gen. IX, 6. aliisq; in locis.*

§. XXIX.

Sed adhuc quidem parata responsio est, quod quidem non sequatur: jus infert obligationem, ergo statim delinquens erit obligatus; optimam interim esse consequentiam; ideo obligari delinquentem, quia consensit quod transgressionem Legis, quam ratam habuit, pœna sequi debeat. Nimirum præter nudum nexum delicti & pœnæ adhuc aliud quid est, quod obligationem ad delinquentem restringit, ejus consensus in Legem, & consequenter in pœnam. Neque negatur, quod superior etiam obligetur ad pœnas infligendas, saltem ad eas, quæ promovent utilitatem communem, cujus tamen determinatio arbitrio Principis relicta est. Sed hic valet ille Canon: unius positio, non est alterius exclusio. Illa contradictio etiam tantummodo apparens est: superiorem obligatum esse, & simul jus habere ad pœnas distribuendas, non enim terminantur ad idem; obligatus est Reipublicæ & DEO, jus habet respectu delinquentis per consensum quaesitum.

§. XXIX.

Et seponamus argumentum illud à consensu petitum; An i Deo non probabitur, etiam ex ipsis concessis, adesse obligationem ex parte delinquentis necessariam? Nam Princeps, vi obligationis illius puniens delinquentem, sine dubio justè agit, quod etiam ipsimet dissentientes non negant, dum asserunt: *in Refforibus civitatum esse potestatem pœnam convenientem exigendi.* a) Si justè,

B 2

jus

a) *Pufendorf. de J. N. & G. lib. IIX. c. III, 5.*

jus adesse necesse est, jam ubi est jus ad pœnas inferendas, ibi etiam obligatio est ad eas sustinendas, cum jus & obligatio sint correlata, quorum unum absque altero ne quidem concipi potest.

§. XXX.

Id adhuc regei posset: constare sic equidem, obligari delinquentem, ut pœnas sustineat, nondum tamen esse probatum, eas sponte sufferendas, omnemque elabendi occasionem illi eo ipso illicitam esse; de hoc tamen queri. Distinctissima enim esse hæc duo: teneri ad pœnas, ita ut delinquens de injuria sibi illatâ, aut quod in humaniter secum agatur, conqueri non possit, si deprehensus vi ad supplicium trahatur: a) Et teneri ad pœnam ita, ut si vel maximè elabi possit, tamen non liceat, sed teneatur subsistere, & expectare dolores.

a) *Pufend. lib. IIX. cap. III. §. 3.*

§. XXXI.

Nimirum jus, quod per pactum oritur, niti consensu; hinc quousque se ille extendat, eo usque etiam jus, & consequenter, in altero obligationem valere. Jam vero in arbitrio paciscentis esse; num acceptanti tantum velit locum facere & facultatem concedere vi sibi aliquid extorquendi, reservatâ tamen sibi potestate resistendi; vel saltim malum evitandi: *neq; esse absurdum meo consensu potestatem aliquam constitui, qua postea quosdam alium in me invitum possit exercere, id. l. c.* an simul etiam libertatem suam restringere, ut plane repugnare in posterum non liceat. Excipi etiam non posse, quod illud jus effectum vel nullum, vel certe exiguum habeat, si resistere liceat jus suum persequentem. Id enim, effici, ut deprehensus & pœnâ affectus conquerendi de injuriâ justam causam non habeat, haberet autem, si exercitium facultatis illius non fuisset approbatam.

§. XXXII.

§. XXXII.

Verumenim vero omnia ea, quæ in medium prolata sunt, vana & irrita reddit observatio hæc unica : sermonem hic esse, de subdito merè tali i. e. eò qui Principi perfectè obligatur. Jam concipe tibi perfectè obligatum, qui nihilo secius facultatem resistendi sibi reservaverit. Si reservavit eam, eatenus Princeps jus illud non habet, quod superioritas & Imperium requirit, atque particulam Majestatis constituit, nec subditus perfectè obligatus erit.

§. XXXIII.

Ergo concludo : subditum ad pœnam patiendam firmiter esse obligatum. Quod porro hoc modo probò : Convenimus in eo, quod per reliquas partes summi Imperii facultas & libertas naturalis civium adeo arctè vincita sit, ut nullo modo licitè frâna morderè possint. Et si enim, antequam in civitatem coiverunt, & Imperium uni vel pluribus contulerunt, in libertate naturali constituti erant, ubi omnis, quantiscunque animi corporisque aut fortunæ bonis antecederet alios, non minus ramèn Juris naturalis officia adversus illos exercere debebat, ac ipse ab illis expectabat ; communem enim naturam habebant, & alter præ altero nihil allegare poterat, quod inæqualitatem juris inferret. Nam ex corporis viribus majoribus jus nasci falsa hypothesis Hobbesii est, a) & ab aliis refutata. b) Quilibet ergo hoc in statu naturaliter ad arcedendam à se injuriam jus habebat resistendi; ita ut imperata alterius validè spernere, bona exacta denegare aut vi fraudeque ablata repetere licuisset. Quam primum autem societatem civilem ad tuendam tranquillitatem constituerunt, statim civitati jus quoddam majus in eos & eorum bona natum est ; ita ut bona sub

B 3

nomi-

a) De Cive cap. I. Leviathan. c. 13.

b) Præter alios: vid. Dn. D. Albert. Comp. J. N. Part. I. c. I. §. 23. Part. II. cap. XI. §. 7.

nomine tributorum postulata promptè esse
 legibus obsequium præstare & incertis quæ
 & sponte sese movere teneantur. Omnia hæc
 & beatitudo civilis obrineri possit.

§. XXXIV.

Tam nullam causam video, cur non factis, quæ ad
 Majestatis pœnam concernente, in eodem iudicio
 clusa credatur; ita, ut licuisset antea, imitatoribus
 æus tanquam injustè exercitos repellere, nunc non amplius liceret.
 Par hic est ratio, absurdi nihil; par etiam, et e contra, flagrat
 flagitat. Alias profectò sinem suum civitas collata, non tam
 nam præterquam, quod sic securi redderentur, quæ tunc, et
 dentius delinquerent, scientes sibi licentiam esse restituta, ut
 gere, bona conscientia sine omni peccato, etiam per latam
 tiam omnia elabendi media tentare vintiquæ, et
 per ea, inquam, vita Principum & salus publica præstandi
 exposita essent. Fac singulos sese obligasse, quod delinquentibus
 non solum defendere velint, sed &, si opus sit, vires suas
 dare contra eum, quem Rector civitatis supplicat, et
 an ita securitati Principum satis contineantur? Quis etiam
 tium notabilis sit multitudo? Hæc sane, si comitas
 pervasa sit de justitiâ conatus sit, cum tota civitas
 civitatis vim illatam repressura sit.

a) Meisn. Phil. Sobr. Part. III. tit. I. Quæst. 1. §. 1.

b) Pufend. l. 8. §. 1.

§. XXXV.

Firmatâ Theſi nosstrâ videtur eorundem quælibet præterea
 tis sint argumenta, quæ adversus eam præstari possunt.

getur : delinquentes ideo obligari non posse ad poenas, cum ad speciem impossibilem referendum sit, si quis promittat, quod nolit resistere mortem & vulnera aliove modo dolores inferenti. Hominem enim (1.) non posse non necessitate naturali mala illa omnibus modis averfari: (2.) Obfistere etiam legem: *bonum non debere ipsum facere aliquid, unde mors ipsius sequatur; jam manere reum in carcere, & consequenter etiam non resistere, si possit, esse facere illud, unde mors sequatur.* a) Adeoque ejusmodi quid, ut non ultra vires naturales sit, extra arbitrium tamen hominis esse & moraliter impossibile, cum Legislator contraria nullomodo velit, velle autem, si jam determinato aliquo actu contrariam ei determinationem approbaret.

a) *Hobbes de Civ. cap. II. §. 18.*

b) *Gregor. de Valent. Tom. III. Disput. V. Quæst. XIII. puncto. 4. col. 136.*

§. XXXVI.

Quod ad primum attinet, dubium eximi potest, si modo actus poenæ antecedentes dolorem distingvantur ab iis, qui dolores præsertim vehementes & acutos immediatè inferunt. Posterioris generis actus ad impossibilia referendos esse, adeoque pactis materiam non dare, incipias ire non possumus; sed de his quæstio non est; ergo sufficit, quod natura prioris non abhorreat, id quod supra fufius deduximus. Ad secundum membrum prompta responsio est, scilicet simpliciter negamus, actus illos ad impossibilia lege pertinere, non enim contradicunt hæc sibi: noli mortem tibi accersere non iustus, & mortem tibi accersere iustus. Injussu Imperatoris de præsidio & statione vitæ decedere non debet homo, a) si vel maximè etiam studio Virtutis vel odio vitii fiat, hoc enim modo violatur Virtus eaque præcellentissima, ipsa nimirum Pietas in

a) *Pythagoras apud Ciceronem in Cat. Maj. n. 73.*

in DEUM, quia usurpatur ab homine jus, quod unice DEO competere novit, certè ex Lumine naturæ nosse potest & debet. Licet tamen, imò debet, si jubeatur: quicquid enim tunc agit, non amplius pro actione ipsius rei haberi potest. Sic sine dubio fontes jussu superiorum licitè sibi manus inferunt, quod de Æthiopibus Diodorus Siculus observavit, qui videntes missum aliquem ex litoribus signum mortis præferentem, domum abeunt, sibi que mortem consciscunt. *lib. III. cap. V.*

§. XXXVII.

Porro aliquoties urgetur, quod pœna significet aliquid, quod invito est imponendum & voluntatis aversionem ab illa involvit; citra hoc quippe pœnam finem suum haud quicquam consequi, qui est acerbitate suâ homines à peccatis abstertere. Pufend. l. c. cap. III. l. 4.

§. XXXIX.

Hic aliis placet simpliciter negare Minorem, sive quod necesse sit pœnas infligi invitis; asserunt enim: nihil interesse, volens an invitus delinquens eam excipiat; tum etiam de consequentiâ Majoris dubitare; an colligi possit, delinquentes ad pœnam non obligari, si concedatur pœnam invito esse infligendam. Accuratiùs mihi illi ratiocinari videntur, qui probè distinguunt pœnam, & tunc demum negant, eam non nisi invito infligendam esse, si vox pœnæ supponatur pro actibus antecedentibus dolorem: nam cum hi pœnæ propriè dictæ definitionem non ingrediantur, nulla pugna est, si pœna denotet aliquid quod ab invito sustinendum est, hi actus tamen spontè peragi debeant; quod si verò pœna notet actus dolorem immediate inferentes, eorum argumentum concedunt salvâ thesi, i. e. his non obstantibus nihilominus delinquentem obligari. Illud, quod dicitur, nihil interesse, volens an invitus delinquens pœnam excipiat, vellem paulò fusiùs demonstratum fuisse, ut & illud: posse
me

me obligari ad eos actus, quos invitus suscipere debeo; nam cum obligatio postulet, ut aliquid ultrò faciam, et invitè verò natura exigat, ut resistam, non video subjectum & prædicatum habere debitam schesin & habitudinem. Ostenditur equidem obligationem, non tantum involvere, ut ad aliquid ultrò ac libenter movear; sed etiam, nisi ultrò movear, invitè possim cogi: verum nec hæc sufficiunt ad convenientiam illam, quam in enunciatione antecedens & consequens necessariò postulant; quippe obligatus debet velle, invitè non debet velle, sed nolle. Hæc obiter.

§. XXXIX.

Sic, ut puto, demonstratum quidem dedimus, non ob stare quicquam, quo minus delinquens possit ad poenam obligari. Jam inspicimus etiam ea, quibus probare conantur, ut potuerit fieri, factum tamen non esse. Primò urgeri solet: *Delictum à nemine admitti, quin simul speret se latendo, aut aliâ ratione poenam declinaturum, ergò non videri aliquem in poenam directè & immediatè confensisse, aut potius ex proprio consensu ad eandem suscipendam sese obligasse.* Pufendorff. loc. cit. §. 5.

§. XL.

Respondemus; delinquentem etiam sperare, se latendo, aut aliâ ratione reparationem damni declinaturum esse, & nihilominus firmiter ab ipsis dissentientibus ad eam obligatus creditur. Quæ ratio? sine dubio hæc; quia spes illa latendo aut aliâ ratione reparationem damni à se declinandi, consensum non excludit, vel certè validè excludere nequit. Nam lex naturæ exigit reparationem damni, hanc tollere hominis non est, sed consentiendo in damnum necessariò in restitutionem ejus consentit; & omnes cogitationes Legi adversæ prorsus vane sunt & irritæ. Eadem dicenda sunt de poenis: nam & hæc naturaliter sequuntur delicta: & cum in civitate delicto publicato executio eorum, ex consensu quem superius demon-

demonstratus) Principi sit commissus, non potest non dolensque esse obligatus, si jubeatur, ut eas subeat. Ergo spes illa penam, justè à se declinari posse, etiamsi jam deprehensio & vinclo, effectum prorsus nullum habet.

§. XLI.

Pergunt: *Etsi, qui pacto tenentur, credi, illis autem, qui ad supplicium ducuntur, dum vinculis confringuntur, aut satellitibus custodiuntur, non credi, idè non videri illos pactis ad non resistendum, satis obligatos esse.* Hobbes. de Cive, cap. II. Pufendorf. Libr. III. c. VII. 5.

§. XLII.

Sed fallunt hæc signa, quod instantiæ probant: Ampla potensque civitas nihilominus obligata est Principi, etsi præsidia disponantur prohibendæ eorum perfidiæ, etsi arcus exterruantur reprimendæ libidini adversus Principem insurgendi. Conclavia & cistæ probè muniuntur feris, utur lex dicat: *Suum cuique relinque & tribue.* Ergò, dum vincula injiciuntur, nullo modo dubitatur de obligatione. Includit Magistratus maleficos carceri, ligat manus, cum ad supplicium ducuntur, partim ut suo officio satisfaciat, nec aufugere permittat, quibus Leges divinæ pariter atque humanæ pœnas decreverunt: partim ut perfidiæ delinquentium præveniat, sum melius sit prævenire quàm præveniri: partim, ne naturalis pugna & fuga mali (quod fit ubi dolor ipse oritur) actus, quos justitia exigit, irritos faciat.

§. XLIII.

Tandem & hoc assertur: *Inutile fore tale pactum; equidem sic frequenter pacta iniri, nisi confisus ut à die fecero, interfice; alii illud pactum: nisi fecero, interficienti non resistam, iniri & inusitatum esse, & inutile. Sufficere enim ipsi, in Magistratus, pactis necentibus penam*

nam insigere, si cives singuli fidem dent, quod non velint eum, à quo supplicium sumendum, per vim defendere. Hobbes. de Cive. cap. II. 18.

§. XLIV.

Hic equidem non negamus, pactum esse inutile, si inutile idem sit, quod superfluum, & quod nullum effectum novum producit; sufficit enim illud: Interfice me, si hoc non præstitero: dum enim jus me interficiendi alteri sub certa conditione transfero, eo ipso promitto, quod conditione impletâ jus suum exercenti non velim resistere; aliâs jus ejus sine effectu esset: sicut effectum nullum haberet, si quis invitaret hospites, ac iis accedentibus clauderet fores; aut si civitas promittat hosti deditionem & ingressum tormentis vel clausis portis ab eâ arceret vel propelleret. Quod si verò inutile significat id, quod effectum planè nullum producit, prorsus falsum est, nam cum civis futurus adhuc in statu naturali constitutus sit, in quò ultra restitutionem damni, & cautionem de non amplius lædendo progredi non licet, perspicere sanè non possum, eum justè sine consensu puniri posse. Inde non sufficit, ut Princeps nocentibus pœnam inferre possit, si singuli cives fidem dent, quòd non velint eum, à quo supplicium sumendum est, per vim defendere; aliorum enim consensus tertio obesse non potest, certè non debet.

§. XLV.

Sunt quidem adhuc alia, quibus thesis nostra impugnari solet; verùm, cum ea partim iisdem responsionibus refutari possint; partim ab aliis jam refutata sint, hic subsistimus, & quod superest, DEO pro concessis viribus laudem contribuimus.

F I N I S.

MACTHUR